

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) - høsten 2026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Formannskap	07.10.2026

Rådmannens innstilling

Hol kommune løyver SMIL tilskot til følgjande søknadar, med grunngiving slik den går fram av vurderinga i saksframlegget:

- 1 Bønder fra byn DA – rydde beite på Eide, Skurdalen – kr 42 580
- 2 Nerol – rydde beite på Stad, Hol – kr 48 995

For tilskot til å rydde beite er det eit vilkår om utleige eller eige bruk til beite for husdyr i minst 10 år etter sluttutbetaling – det er standard vilkår jf. forskrift og retningslinjer.

Saken avgjøres av

Formannskapet

Vedlegg

Vedlegg

- 1 Bønderfrabynda_kartutsnitt
- 2 Nerol_kartutsnitt_omfang
- 3 Nerol_kartutsnitt_oversikt
- 4 Nerol_kartutsnitt_tiltak

Saksopplysninger

Tilskot til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) vert tildelt etter gjeldande nasjonal forskrift for ordninga og felles retningsliner for SMIL tilskot i kommunane i Hallingdal 2024 – 2027.

For Hol kommune er det vedteke at søknadane skal fremjast for politisk handsaming i formannskapet. Søknadsfrist er 1. mars og 20. august.

Det er motteke 2 søknadar innan andre søknadsfristen:

- 1 Bønder fra byn DA – rydde 18 da gammalt beite på Eide, Skurdalen
– kostnad kr 164 000 – søkt om kr 114 800
- 2 Nerol – rydde 5,5 da gammalt beite på Stad, Hol
– kostnad kr 97 990 – søkt om kr 48 995

For alle søknadar er det sendt inn digitale søknadsskjema med kartutsnitt og kostnadsoverslag. Utvalde og relevante vedlegg er lagt ved saksframlegget, for å syne kvar det er og type tiltak.

Forhold til overordnet plan

Alle tiltaka ligg i område synt som landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i arealdelen til kommuneplanen. Samfunnsdelen til kommuneplanen slår også fast at kommunen skal forvalte statlege midlar slik at landbruket i kommunen kan gjere drifta si betre gjennom aktuelle tiltak.

Miljøkonsekvenser

Det er ikkje registrert særlege natur- eller miljøverdiar i Naturbase for omsøkte område. Tiltaka gjer det mogeleg å forvalte og skjøtte områda betre enn i dag, og kjem uansett ikkje i konflikt med dei omsyna naturmangfaldlova §§ 8-12 skal ivareta. I regionen er det større problem med for lite beitedyr /for svak beiting enn for hardt beitepress.

Økonomiske konsekvenser

Ingen for kommunen, dette er statlege midlar som kommunen fordeler jf. forskrift og retningsliner kvart år. Tilskotsramme i Hol kommune for 2026 er kr 700 000, betydeleg auke frå i fjor pga høg aktivitet og mange søknadar.

Det er to søknadsfristar i året, 1. mars og 20. august. Tildeling reduserer ramma med tilsvarande. Tilskotsramme som ikkje er tildelt ved fyrste søknadsfrist vert tildelt ved andre søknadsfrist. Ved årets slutt vert eventuelt framleis udisponert ramme inndrege av staten. Det er mogleg å be om å få tildelt meir midlar dersom det er noko tilgjengeleg seint om hausten, erfaringsmessig gjeld det mindre små beløp.

Pr. 20. august er det att kr 91 575 til fordeling.

Vurdering

Generelt:

I vurderinga av samtlege søknadar brukar ein retningslinene og satsane i desse i tillegg til gjeldande forskrift om tilskot til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL).

For beiterydding kan ein gi inntil 50 % tilskot til maskinell og manuell rydding samt utskifting av gjerde etter fastsette satsar, når beitet skal brukast til eigne husdyr eller vert leigd bort til aktive gardbrukarar som har beitedyr. Det skal berre gis tilskot til rydding av eksisterande og tidlegare innmarksbeite, stølsvollar og marginal dyrka jord – ikkje til hogst og rydding av heilt nye beiter frå t.d. areal som alltid har vore skog.

Konkret vurdering av kvar søknad:

1 Bønder fra byn DA – rydde 18 da gammalt beite på Eide, Skurdalen

– kostnad kr 164 000 – søkt om kr 114 800

Har byrja opp att med sauehald på gardsbruket Eide (44 vinterfôra sau pr. 1. mars), har bygd ny driftsbygning og rydder no beite i innmarka for å kunne auke tal vinterfôra sau over tid. Rydding av omsøkt beite skjer aust på eigedomen, like ved dyrka jord og ny driftsbygning. Gammalt beite der mykje er grodd att med skog og noko framleis er ope. Rydding med motorsag, bortkøyning med traktor, stort sett skog eigna til ved. Godt miljøtiltak å rydde, hindrar attgroing som er bra for husdyrhaldet og kulturlandskapet.

Kostnaden er revidert til kr 180 000 etter fastsette tal i retningslinene, maksimalt tilskot er dermed kroner 90 000.

2 Nerol – rydde 5,5 da gammalt beite på Stad, Hol

– kostnad kr 97 990 – søkt om kr 48 995

Driv sauehald (50 vinterfôra sau pr. 1. mars samt markedshage for grønsaker på 3 da) på gardsbruket Nerol. Leiger jordbruksareal frå Allstad grunneiendom AS (nytt namn på Opplysningsvesenets fond SF), der m.a. 5,5 da beite på Stad ligg vest for Holsfjorden, ned mot vatnet. Gammalt beite der mykje er grodd att med skog og noko framleis er ope (alt er registrert som innmarksbeite. Rydding med motorsag og gravemaskin med ryddeaggregat, skal gjerde inn på nytt (erstatte gammalt gjerde), bortkøyning med traktor, stort sett skog eigna til ved. Godt miljøtiltak å rydde, hindrar attgroing som er bra for husdyrhaldet og kulturlandskapet.

Kostnaden er rekna ut til kr 97 990 etter fastsette tal i retningslinene, maksimalt tilskot er dermed kroner 48 995.

Oppsummert:

Det er søkt om meir midlar enn som er att i ramma. Ryddinga hjå Nerol skal skje hausten 2026 medan hjå Bønder i byn DA skal skje våren 2027 og utover. Fyrstnemnde er på eit avgrensa areal og sistnemnde på eit større areal. Rydding av 18 da er mykje å søkje om i på ein gong og skal også utførast i tre etappar. Rådmannen tilrår derfor at ein gir omsøkt tilskot

til Nerol og om lag halvparten (resten av ramma) til Bønder fra byn DA, med oppmoding om å søkje på nytt neste år eller viss kommunen får ekstra tildeling seinare i haust (manglar kr 47 420, det svarar til rydding av om lag halvparten eller om lag 9 da som kan knytast til ei andre etappe, til dømes arealet som ligg lengst unna den dyrka jorda). Bakgrunnen for fordelinga er altså tidsrom og omfang av tiltaket, samt at ein ikkje lenger kan overføre ubrukt ramme til neste år.

Ved ei slik fordeling er det ikkje att SMIL midlar til fordeling, Hol kommune vil be statsforvaltaren om å få kr 47 420 i ekstra midlar i november (sjølv om det er usikkert om ein får det /om det er tilgjengeleg så mykje kan omfordelast frå annan kommune).